

Projectvoorstel pedagogisch kookboek

Inleiding

1.	Uitgangspunten	3
1.1	Kinderstad algemeen	3
1.2	Pedagogische visie van Kinderstad	3
1.3	Basisdoelen voor kinderen van alle leeftijdsgroepen	3
1.4	Aandacht voor de ontwikkelingsgebieden	4
1.5	Aansluiting bij VVE	4
1.6	Ouderbeleid.....	4
1.7	Meetinstrumenten	4
1.8	Monitoring.....	4
1.9	Kaders en vrijheid voor teams.....	4
1.10	Communicatie en verbreding.....	4
1.11	Aansluiting bij kwaliteitsbeleid.....	4
2.	Doelstelling van het project	5
2.1	Doelstelling	5
2.2	Doelgroep	5
2.3	Resultaten.....	5
3.	Methodiek en werkwijze	6
3.1	Vorbereidingsfase	6
3.2	Uitvoeringsfase	6
3.3	Ontwikkelwerk pedagogisch kookboek.....	7
3.4	Verbreding naar andere locaties	7
4.	Projectorganisatie	8
4.1	Projectraad	8
4.2	Projectteam.....	8
4.3	Projectcoördinatie	8
4.4	Ondernemingsraad	8
4.5	Oudercommissies	8
5.	Financiering	9

Inleiding

Kinderstad streeft naar integratie van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en zet zich in voor de oprichting van Kindercentra voor Zorg en Ontwikkeling, waar kinderopvang en peuterspeelzaalwerk zoveel mogelijk ook fysiek worden samengebracht. Deze centra voorkomen een verdere segregatie in de samenleving en de specifieke deskundigheid vanuit de beide werksoorten wordt breed ingezet zodat alle kinderen van 0 tot 4 jaar, die onze kindercentra bezoeken, voldoende ontwikkelingskansen, uitdaging en verrijking wordt geboden. Om integratie te ondersteunen heeft Kinderstad een subsidie aangevraagd bij het agentschap SZW voor het project "Kindercentra voor Zorg en Ontwikkeling: gemengd werken doe je zo". In augustus 2006 hebben we een partiele toekenning ontvangen. Het project pedagogisch kookboek, zoals nu voor u ligt, is de inhoudelijke uitwerking van de subsidieaanvraag.

Kinderstad wil via het project pedagogisch kookboek de kwaliteit van de kinderopvang verder verhogen. Naast een emotioneel veilige omgeving voor kinderen willen we hen een verrijkende en uitdagende omgeving aanbieden. Dit omdat:

- Kinderopvang de plek is waar ontwikkelingsgericht gewerkt kan worden wat de ontplooiingsmogelijkheden voor alle kinderen vergroot;
- Kinderopvang is de plek om vroegtijdig achterstanden te signaleren en kinderen te stimuleren in hun (taal)ontwikkeling;
- Het biedt kindercentra de mogelijkheid om een centrumgerichte aanpak te ontwikkelen in KC voor Zorg en Ontwikkeling (integratie KO/PSZ/CKO)
- Kinderopvang de plek is waar steeds meer kinderen met gedrags- of ontwikkelingsproblemen komen;
- Er binnen Kinderstad al ontwikkelingsgericht gewerkt wordt via Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) op peuterspeelzalen en de cursistenkinderopvang (CKO). De ervaringen van deze projecten bieden de kans om het ontwikkelingsgericht werken te verbreden naar andere kindercentra en vormen de basis voor het pedagogisch kookboek;
- Gestructureerde werkmethoden zijn resultaatgericht en planmatig van opzet. Er worden vooraf doelen gesteld en activiteiten voorbereid. De resultaten zijn zichtbaar. Uit ervaringen van VVE-peuterspeelzalen en CKO's blijkt dat planmatig werken het werkplezier van groepsleiding vergroot.
- Er een doorgaande lijn ontwikkelingsgericht werken ontstaat tussen kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, basisschool en buitenschoolse opvang. Dit houdt in dat de samenwerking tussen de werksoorten wordt versterkt;
- Integratie van voorzieningen van peuterspeelzaalwerk en kinderdagverblijf voorkomt een vroegtijdige segregatie van kinderen;
- Uit onderzoek blijkt dat de kinderopvang nog teveel gericht is op de opvang en verzorging van kinderen. Hierdoor blijven er kansen liggen om juist de ontwikkeling te stimuleren. Uit onderzoeken blijkt dat de inzet van VVE-programma's succesvol zijn en een positieve invloed hebben op de ontwikkeling van kinderen;
- Ook voor kinderen in de BSO is een versterking van de kwaliteit van belang. Kinderen hebben minder speelruimte en speelmogelijkheden dan vroeger. Ouders hebben niet altijd de tijd en het organisatievermogen om buitenschoolse activiteiten voor kinderen te regelen die in het belang van hun ontwikkeling zijn.

Kinderopvang in Nederland wordt nog teveel gezien als een arbeidsmarktinstrument. Hierdoor blijven kansen liggen om de kwaliteit van de kinderopvang te versterken in het belang van het kind. Kinderopvang kan een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen.

Kinderstad gaat de uitdaging aan om met het pedagogisch kookboek als instrument de ontwikkeling van alle kinderen van 0 tot 6 jaar die onze kindercentra bezoeken te stimuleren en om groepsleiding te ondersteunen in het methodisch werken.

In dit projectplan vindt u een uitwerking van de uitgangspunten, de doelstelling, de projectfasen en de kosten van het project pedagogisch kookboek.

1. Uitgangspunten

In dit project hanteren we een aantal uitgangspunten zoals deze zijn opgenomen in het algemeen en het pedagogisch beleid van Kinderstad. Daarnaast gaan we uit van de wettelijke kwaliteitseisen uit de Wet Kinderopvang.

1.1 Kinderstad algemeen

Kinderstad is een grote en professionele kinderopvangorganisatie in Tilburg en Waalre met:

- 19 kinderdagverblijven voor dagopvang van kinderen tussen de 0 en 4 jaar
- 22 centra voor buitenschoolse opvang, voor schoolgaande kinderen van 4 tot 13 jaar
- gastouderbemiddeling voor opvang bij gastoudergezinnen voor kinderen tussen 0 en 13 jaar
- 3 centra waar cursisten van het ROC hun kind(eren) kunnen laten opvangen tussen 0 en 4 jaar
- 34 peuterspeelzalen voor kinderen tussen 2 en 4 jaar

Op de locatiekaart, die u kunt opvragen op het Centraal Kantoor, kunt u zien waar alle kindercentra te vinden zijn.

'**Thuis in Kinderstad**', dat is het motto dat Kinderstad hanteert. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen zich bij ons thuis voelen en letten er dan ook op dat ieder kind goed tot z'n recht komt, zowel individueel als in de groep.

1.2 Pedagogische visie van Kinderstad

Wij beschouwen het opvangen, verzorgen, opvoeden en begeleiden van kinderen die door hun ouders/verzorgers aan ons worden toevertrouwd als onze kerntaak. De verantwoordelijkheid voor deze taak vraagt om het werken vanuit een heldere pedagogische visie. Deze visie is als volgt verwoord:

- Voor de allerjongste kinderen is de geborgenheid en veiligheid als aanvulling op de gezinssituatie erg belangrijk. De sfeer in de groep, de gezelligheid en het vrije spel wat wij aanbieden sluit goed aan bij deze behoeften van jonge kinderen.
- De dreumesen en peuters kunnen al meer vrijheid aan. Zij hebben meer behoefte aan spanning en uitdaging en willen hun leefwereld groter maken. De leid(st)ers stemmen de activiteiten voor deze kinderen af op deze behoeften.
- Voor de VVE- peuterspeelzalen, gericht op de voor- en vroegschoolse educatie is door de gemeente gekozen voor ambitieniveau 2: spelen, ontmoeten, ontwikkelen, signaleren en ondersteunen. Voor de reguliere peuterspeelzalen geldt ambitieniveau 1: spelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren. Het ontwikkelen van VVE voor kinderdagopvang is opgenomen in het gemeentelijk VVE-beleid.
- Op de buitenschoolse opvanggroepen bieden wij de kinderen een zinvol ontdekkingsklimaat, waarbij optimaal spelplezier centraal staat en waarin kinderen hun persoonlijke en sociale vaardigheden kunnen verbreden en verdiepen. Hierbij maken we een onderscheid in leeftijd. Tot de leeftijd van 9 jaar werken we met het concept huis met de kamers, waarin keuzevrijheid voor kinderen voorop staat.
- Vanaf 9 jaar wil Kinderstad kinderen activiteiten aanbieden passend binnen de interesse en leefwereld van deze oudere kinderen. In dit kader starten we met de pilot van "buitenschoolse opvang (BSO) naar buitenschoolse activiteiten (BSA).

1.3 Basisdoelen voor kinderen van alle leeftijdsgroepen

In de wet kinderopvang staat opgenomen dat het pedagogisch beleid ten minste een beschrijving moet geven van de volgende pedagogische uitgangspunten:

- het bieden van emotionele veiligheid;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie;
- gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie;
- de kans om zich waarden en normen eigen te maken.

Deze doelen heeft Kinderstad in het algemeen pedagogisch beleid in onze eigen woorden omschreven.

Met dit pedagogische kookboek willen we op een praktische wijze behulpzaam zijn bij de uitwerking van de pedagogische uitgangspunten met betrekking tot het bieden van uitdaging en verrijking.

1.4 Aandacht voor de ontwikkelingsgebieden

Het kookboek is zo opgebouwd dat kinderen van alle leeftijden en interesses voldoende variatie voorgeschoteld krijgen in ontwikkelings- spel- en activiteiten-aanbod.

De "schijf van 4" die de basis vormt voor gezonde pedagogische voeding bestaan uit:

- welbevinden
- motorische ontwikkeling
- taalontwikkeling
- sociaal-emotionele ontwikkeling

1.5 Aansluiting bij VVE

We sluiten aan bij de reeds ontwikkelde methodieken bij VVE-peuterspeelzalen en de CKO's. Er wordt gewerkt met Piramide, Puk en Ko, T3, boekenpret en een eigen ontwikkelde methode voor kinderopvang 0 tot 4 jarigen. De training ouders de moeite waard, een training voor groepsleiding, gericht op het vergroten van de ouderbetrokkenheid maakt hier ook onderdeel van uit.

1.6 Ouderbeleid

De plaats en betrokkenheid van ouders is een belangrijk onderdeel in ons beleid. We zijn ervan overtuigd dat wanneer ouders de kans krijgen op een positieve manier betrokken te zijn bij de opvang dit een positieve uitwerking heeft op het welbevinden en op de ontwikkelingskansen van kinderen.

1.7 Meetinstrumenten

Als meetinstrument gebruiken we het instrument welbevinden. In de loop van het project wordt dit instrument aangepast op het pedagogisch kookboek. Hierbij gebruiken we als basis het observatie-instrument welbevinden wat vanaf 2006 op alle kinderstad - kinderopvanglocaties gebruikt wordt. Dr. B. Levering Lector van Fontys Hogescholen afdeling pedagogiek heeft toegezegd een rol te spelen bij de nulmeting en verdere monitoring van het project.

1.8 Monitoring

De monitoring van de resultaten van de pilots vindt op verschillende manier plaats:

- nulmeting en resultaatmeting via observaties en video-opnames
- documentatie via verslagen; fotoreportages en video

1.9 Kaders en vrijheid voor teams

Uitgangspunt is dat binnen ontwikkelde kaders er gekozen wordt voor een bottom-up benadering, zodat het gebruik van het pedagogisch kookboek aansluit bij de kwaliteiten en ervaringen van de teamleden als ook de doelstellingen, leeftijdsgroepen en accommodatiemogelijkheden van het kindercentrum. Actieve inzet van mensen leidt tot meer werkplezier, enthousiasme en verbondenheid met het werk wat de kwaliteit zal vergroten. De kans op weerstand (doen we het niet goed genoeg) vermindert en de veranderingsbereidheid /nieuwsgierigheid naar mogelijkheden neemt toe.

1.10 Communicatie en verbreding

Het pedagogisch kookboek is een integraal project waar iedereen – unitmanager - groepsleiding - kinderen –ouders - mee te maken krijgt. Het heeft invloed op het werken met de kinderen, de onderlinge samenwerking en ook de omgang met ouders. Daarnaast willen we ervaringen verbreden naar andere locaties. Dit betekent dat er in het project veel aandacht zal zijn voor allerlei vormen van interne en externe communicatie.

1.11 Aansluiting bij kwaliteitsbeleid

Het pedagogisch kookboek dient na de projectfase een plek te krijgen in het kwaliteitsbeleid. Tijdens de looptijd van het project worden evaluatiemomenten gepland om de voortgang en implementatie te bespreken in de bestemde overleggen. Mochten er uit de evaluaties bijstellingen komen, dan wordt het projectplan hierop aangepast.

Evaluaties zijn gepland in november 2006, juli en november 2007 en maart 2008.

2. Doelstelling van het project

2.1 Doelstelling

Het ontwikkelen van een methodiek in de vorm van een pedagogisch kookboek. Dit kookboek bevat een methodische werkwijze die groepsleiding op locatie dagelijks hanteert om kinderen een verrijkende en uitdagende omgeving aan te bieden. Op de peuterspeelzalen en CKO's is ook ervaring opgedaan boekenpret, laten spelen is een vak en ouders de moeite waard.

2.2 Doelgroep

De doelgroep bestaat uit groepsleiding en unitmanagers van peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang tot 6 jaar. In de toekomst wordt onderzocht of de methode bruikbaar is binnen het gastouderproject.

2.3 Resultaten

Een methodische werkwijze in de vorm van pedagogisch kookboek. Er wordt gezocht naar een passende vormgeving. Het is de bedoeling dat het kookboek dynamisch van opzet is. (Pedagogische) inzichten veranderen, organisaties ontwikkelen zich, maatschappelijke vraagstukken veranderen, evenals behoeften van kinderen, leiding en ouders. Het pedagogische kookboek moet dus flexibel aangepast/aangevuld kunnen worden zonder dat het format wijzigt. Onderzocht wordt of het kookboek een fysieke en/of digitale uitvoering krijgt

Als we de methode succesvol kunnen uitwerken dient onderzocht te worden of e.e.a. in samenwerking met een professionele partij kan worden "vermarkt".

3. Methodiek en werkwijze

Het project kent een gefaseerde opbouw. Inmiddels is er al een voorzichtige start gemaakt met de invoering van boekenpret op de kinderdagverblijven. Het is een thematische aanpak voor peuters, ontwikkeld door de bibliotheek Tilburg .

3.1 Voorbereidingsfase: 3 maanden: september/oktober/november

- ontwikkelen van een basismodel waarin de ontwikkelingsgebieden en ontwikkelingsfasen van kinderen uitgewerkt worden;
- selecteren van pilot-locaties. Er nemen 5 pilot-locaties deel: SamSam, 't Keetje, Vlinderberg, WipWap en 't Hummeltje. Dit betekent deelname van 4 kinderdagverblijven, 3 voorzieningen van buitenschoolse opvang en 2 peuterspeelzalen.
- ontwikkelen van een nulmeting ontwikkelingsgericht werken in Kinderstad-kindercentra
- voorbereiding workshop en trainingsaanbod in de uitvoeringsfase.

3.2 Uitvoeringsfase: 6 maanden december 2006 tot en met juli 2007

Workshop en training voor pilot-locaties

In de pilot hanteren we de cirkel van theorie en praktijk. Dit houdt in dat het pedagogisch kookboek gaandeweg het traject met behulp van de pilot-locaties ontwikkeld wordt.

De uitvoering van het project krijgt gestalte via workshops en training. In totaal worden er 5 bijeenkomsten van 4 uur georganiseerd. Hierbij worden bepaalde thema's besproken en externe deskundigen ingezet. De bedoeling is dat iedere deelnemer hetzelfde referentiekader en kennisniveau ontwikkeld. Aan deze bijeenkomsten wordt per locatie deelgenomen door een unitmanager en de kookboekpromotoren. En aantal groepsleidsters (per leeftijdsgroep wordt per locatie een kookboekpromotor aangesteld) krijgen de rol van kookboekpromotor en Kinderstad faciliteert deze in de taakurenregeling. De unitmanager en kookboekpromotoren krijgen de taak om datgene wat opgedaan is in de training te verankeren in hun team. Zij formuleren de algemene doelstellingen per deelnemende locatie, afhankelijk van soort kindercentrum, leeftijdsgroepen, medewerkers etc. Er kan b.v. een keuze worden gemaakt in centrumgerichte aanpak of juist groepsgericht. Voor ieder teamlid van de pilotlocaties is 1½ uur per maand gedurende 5 maanden extra scholingstijd.

Na iedere bijeenkomst formuleren de pilots actiepunten om in de navolgende periode aan te werken. Het versterken van de betrokkenheid van ouders bij het pedagogisch kookboek staat steeds op de agenda van de pilots.

Onderwerpen voor de workshops zijn:

- *Uitvoering nulmeting:*
 - Wat bieden we nu aan als verrijking en uitdaging
 - Wat vinden groepsleiding van deze werkwijze
 - Wat vinden ouders belangrijk
 - Waar willen we naartoe
- *Theoretische kennis en verdieping en vertalen naar eigen pilot*
 - Kennis over ontwikkelingsgebieden en fasen van kinderen
 - Basiskennis beroepshouding: laten spelen is een vak, kijken naar kinderen, inrichting van de ruimte en pedagogische- en ontwikkelingstheorie
 - Kennis over VVE- en pedagogische methodieken (interactief voorlezen, projectmatig werken, Piklertheorie, ontwikkelen van routines, T3 Noord, Boekenpret en ReggioEmilia);
 - Observatieinstrument welbevinden
 - Ouderbetrokkenheid en het pedagogisch kookboek
- *Uitwisselingsbezoeken naar kindercentra en peuterspeelzalen*
 - VVE-peuterspeelzalen
 - Keetje: kindercentrumgericht werken
 - WipWap: Reggio Emilia in de praktijk
 - VVE-CKO
 - Brede school
- *Observatie van kinderen en leidster-kind interactie.*

- o Aangepaste versie van welbevinden
- o Werken met video
- coaching on the job
 - o inhoudelijke voortgangsbegeleiding voor de unitmanager bij de uitvoering op het kindercentrum
 - o omgaan met weerstanden binnen teams
 - o per pilotlocatie is gemiddeld 25 uur beschikbaar voor extra pedagogische begeleiding
- cyclische proces als onderdeel van kwaliteitsbeleid en scholingsbeleid
 - o Het project is onderdeel van het kwaliteitssysteem. Er is continue aandacht voor het cyclische proces van vaststellen-implementeren-evalueren en bijstellen.
 - o Aandacht voor het pedagogisch kookboek bij de introductie van nieuwe medewerkers.

3.3 Ontwikkelwerk pedagogisch kookboek: 2 maanden juni en juli 2007

Het pedagogisch kookboek, wat gaandeweg ontwikkeld is in de workshops/trainingen wordt nader uitgewerkt voorzien van praktische handleidingen, instrumenten en formulieren. Het pedagogisch kookboek wordt dynamisch vormgegeven doordat pedagogische en ontwikkelingspsychologische inzichten veranderen.

3.4 Verbreding andere locaties: 7 maanden start implementatietraject pedagogisch kookboek naar andere locaties: augustus tot en met februari 2008

Om vanaf het begin een breder draagvlak te ontwikkelen voor het pedagogisch kookboek worden verschillende middelen ingezet:

- Studiedag, oktober 2006, staat in het teken van het kookboek;
- agendapunt bij unitmanagersoverleg en halfjaarlijkse bijeenkomsten;
- vaste rubriek in de kinderstadkrant en kinderstadjournaal;
- publicatie in tijdschriften voor kinderopvang en K2-journaal;
- via website van Kinderstad
- scholing via trainingen en studiedag
- opnemen in scholingsbeleid
- onderdeel van immateriële doelen 2006-2007
- inbreng en afstemming in brede schooloverleg
- studiedag 2008 voor kinderopvangorganisaties en onderwijsinstellingen

4. Projectorganisatie

Om dit veranderingstraject in goede banen te leiden hebben is de onderstaande projectorganisatie opgezet:

4.1 Projectraad

Het project wordt bijgestaan door een projectraad bestaande uit interne en externe deskundigen op het gebied van onderwijs, VVE en pedagogiek. Deze groep komt gedurende de periode 3 keer bijeen. Zij zorgen voor inhoudelijke inspiratie en brainstorming. De reeds benaderde deelnemers zijn: Age Visser (Fontys), Rien Nouse (SOM), Agnes van Hoessel (Kindermaatwerk), Marie-Helene v.d. Kam en Maria Timmermans (ROC Midden Brabant), Josette Hoex (NIZW), Anneke Elenbaars (KPC), Maria Timmermans (ROC-middenbrabant), Betty Vervoort (K2) en R. Kamer, NijghVersluys Vanuit Kinderstad nemen hieraan deel Jeanne Buitenhuis, directie, Jacqueline Ogier, projectmedewerker ontwikkelingsgericht werken en Marlies van Ginneken, coördinator Innovatie en Ontwikkeling als projectcoördinator.

Voor de externe deelnemers is een onkostenvergoeding van € 100,- per bijeenkomst beschikbaar. Op basis van specifieke ervaringen/deskundigheid worden zij of hun organisatie gevraagd om hun expertise in te zetten voor de workshops/trainingsbijeenkomsten.

4.2 Projectteam

Dit projectteam bestaat uit de unitmanagers en kookboekpromotoren van de deelnemende pilots en de projectmedewerker ontwikkelingsgericht werken. De unitmanagers zijn de projectleiders op locatie. Zij bespreken gedurende de pilotperiode de voortgang en implementatie van het project.

4.3 Projectcoördinatie

De projectcoördinatie is in handen van de projectcoördinator, die zorgt voor de algehele coördinatie, de inhoudelijke input, procesbewaking en ondersteuning van teams, evaluatie en productie van het kookboek.

De projectcoördinator wordt ondersteund door een stagiaire van de Fontys-HBO-pedagogiek en de projectmedewerker ontwikkelingsgericht werken.

4.4 Ondernemingsraad

Relevante aspecten die het personeel betreffen, zoals scholing, worden besproken met de ondernemingsraad.

4.5 Oudercommissies

Eenmalige centrale bijeenkomst met leden van de ouderraad en de pilots zullen hun ouder/activiteitencommissies op centrumniveau bij het pedagogisch kookboek betrekken.

5. Financiering

Kinderstad heeft een subsidieaanvraag Subsidieregeling Kinderopvang bij het agentschap SZW. sociale zaken ingediend. In augustus 2006 hebben we een partiële toekenning ontvangen. Het conceptvoorstel pedagogisch kookboek is de uitwerking van de subsidieaanvraag voor het project "kindercentra voor Zorg en Ontwikkeling"

